

פרוטוקול מס' 36

מישיבת ועדת הכספים שהתקיימה
ביום ה', כ"ו בניסן תשל"ד, 18 באפריל 1974, בשעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

י. קרגמן - היו"ר
י.ש. פלומין
ח. קורפו
י. גולן
ע. אמוראי
ע. פיינרמן
ב.צ. חלפון
נ. קצב
מ. ברעם
א. מלמד

מוזמנים:

מר תמיר - נציב מס-הכנסה
מר מועלם - סגן נציב מס-הכנסה
ש. שווייד - מינהל הכנסות המדינה
מ. דר-זיו - מינהל הכנסות המדינה
ד. הלפריך - מינהל הכנסות המדינה
מר בר-חיים - מינהל הכנסות המדינה

ד"ר קטרון - יועץ משפטי

נ. פלוג - יועץ כלכלי

מזל כהן

רשמה:

- סדר-היום: 1. חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 2), תשל"ג-1973
2. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21), תשל"ד-1974

חוק עידוד התעשיה (מסים) (תיקון מס' 2), תשל"ג-1973

היו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.

אנחנו ממשיכים לדון בחוק עידוד התעשיה (מסים) (תיקון מס' 2), תשל"ג-1973. קיימנו בירור, שמענו משלחות. עכשו נשמע את מר תמיר.

מר תמיר:

על הדברים העקרוניים דנו כבר. נשאר כמה הערות שהעירו חברי הוועדה והמשלחות, ואני חייב לבקש סליחה, שנוסחאות אשר מסכמות את זה, אינן בידינו.

סן התיקונים:

אנחנו רוצים להביע את הסכמתנו לכמה

יש הסתייגויות. אולי אפשר להתייחס אליהן?

י.ש. פלומין:

עדיין אלה לא הסתייגויות. אלה הן הצעות.

ג. קטרון:

ההצעה הראשונה היתה של לשכת רואי-החשבון. בחוק נעשה נסיון שיקחו

מר תמיר:

את הפיחות האחרון וישוו את עליות השער לעומת סדרות פחותים בעבר. זו היתה מחשבה טובה, אבל מסתבר שלגבי כל פיחות שהיה בעבר, ניתנה האפשרות לבחור או שאתה לוקח הפרשי הצמדה, או שאתה הולך לפי שיטה של תוספת פחת. אם אתה היום בוחר רק בהפרשי הצמדה, ואתה אומר כמה עלה שער המטבע היום לעומת הפיחות שלפני הקודם, אתה עלול להיות במצב של תוספת פחות, ואז נמצאת הצורה הגלובלית, שאתה נותן לאנשים דבר שלא ציפו לו, ויש מקרים שנפגעים. זו תסבוכת, ואנחנו מקבלים את הצעת התיקון של לשכת רואי-החשבון, שצריך למצוא ביטוי לכך בתיקון לסעיף 7 בהצעת החוק.

אנחנו נגיש לד"ר קטרון "שיפוץ" של

הסעיף הזה, באופן שיובטח ע"י זה שניתן עכשו לעשות הפרשי הצמדה בין הפיחות לבין שינויי השער שהיו בעבר. אנחנו נקבע זאת באופן שתינתן לא רק דרך אחת.

היו"ר י. קרגמן:

הוא יוכל לחזור מדרך של פחת?

מר תמיר:

לא. מה שהיה, היה.

ש. שווייד:

גם לגבי העבר, צריך להסביר, שמה שהוא קיבל, הוא לא יקבל כפול.

היו"ר י. קרגמן:

אם נקבל את העקרון, וזו תהיה דעה של הוועדה, נבקש מהיועץ המשפטי לנסח זאת. אני חושב שזה הגיוני, או כך או כך.

מר תמיר:

רואי החשבון בקשו לתקן את סעיף 8א' רבתי, שיהיה כתוב אחרי המלים

"לא תהיה זכאית" להוסיף "בגין נכסים שניתן עבורם ניכוי לפי סעיפים (2)7 או (2)8". לפי דעתנו אפשר היה להבין כך בלאו-הכי. אבל, אין התנגדות לתיקון זה או לכל שיפור נוסף אשר יבטא אותו דבר.

היו"ר י. קרגמן:

בסדר.

מר תמיר:

הצעה שלישית היתה טעות דפוס -
במקום 1982 צריך להיות 1972.

י.ש. פלומין:

בסעיף 1 של החוק, בהצעת החוק 1084,
ישנה בעיה של הגדרת מפעל תעשייתי.

היות ואנחנו אוהבים שהדברים ברורים, הייתי מציע להוסיף: "מסחר - למעט שוק מחוצרת עצמית".

יש פעולות שנקראות פעולות לא ייצוריות, ואם היקף מסויים מהפעולות של מפעל עולה על 25% מהפעולות האלה, כמו אריזה. אז המפעל כבר לא כשיר להיות "מפעל תעשייתי"? מתעוררת שאלה, מה זה נקרא מסחר? אין ספק שהכוונה היתה בחוק המקורי, שאם קונה מוצר מוגמר ומוכר הלאה, זו פעולת מסחר פשוטה.

אני רוצה להכניס תיקון שיהיה ברור שאותה פעולה מסחרית, אינה מתייחסת לשווק עצמי, אלא לשיווק מחוצרת זרה.

מר תמיר:

אני רוצה להזהיר את כולנו, לא לנגוע בכל נושא של הגדרת "מפעל תעשייתי".

חברי הוועדה זוכרים את הדברים המשונים שהתרחשו החל ממחסני קרור שהפכו לתעשייה וכלה במכבסת "מוך". המחוקק הפלה לטובה מפעל תעשייתי, והוא מתכוון לטהרת התעשייה. העניין כל כך רגיש, ואני מציע לא לנגוע בו.

י.ש. פלומין:

אנחנו לא משנים הגדרות, אלא לאור פסיקה. מדברין יוצא, באיזה מקום,

שגם פעילות מסחרית היא בעצם שווק חוצרת עצמית. הבעיה היא, שכל מפעל אשר למעשה מייצר ומוכר את תוצרתו, עשוי להכנס בגדר מסחרי. אני אומר "מסחר" בשבילי זה מסחר שאני משווק לא תוצרת שלי. זה נקרא מסחר. אתה ראתה מפעל שמשווק לא תוצרת שלו?

מר תמיר:

יש לך 20% מסחר - עדיין לא נפסלת.
אם יש לך 24% - עדיין לא נפסלת. אם

יש לך למעלה מזה - אתה לא מפעל תעשייתי.

היו"ר י. קרגמן:

מי להצעתו של חה"כ פלומין?
מי נגדו?

ה צ ב ע ה

הצעת חה"כ פלומין בעניין הגדרת מפעל תעשייתי - לא נתקבלה.

י.ש. פלומין:

בסעיף 3 אני מבין שהצעתי זהה להצעתו של מר תמיר.

היו"ר י. קרגמן:

קבלנו את זה, ואנחנו נבקש את היועץ המשפטי לנסח את הדבר בצורה

מתאימה.

י.ש. פלומין:

סעיף 4, זה תיקון הטעות. זה היה ברור.

בסעיף קטן 4 אני רוצה להוסיף עניין במטבע זר, שלגבי זה יש דין מסויים.

יש נכס שנרכש במטבע ישראלי - לגבי זה יש דין אחר. אני הצעתי כאילו היה נכס שנרכש במטבע ישראלי.

ד. הלפרין:

כך פועלים כל הזמן.

י.ש. פלומין:

אני אומר, שדבר זה לא יהיה נורא אם הוא יהיה מוגן בחוק. עדיף שדברים יהיו מוסדרים, לא ע"פ הסדרים אדמיניסטרטיביים.

ש. שווייד:

זה פירוש שלנו לחוק, ואנחנו מבצעים אותו כך כבר שנים רבות.

ג. קטרון:

אני מנסה לשכנע את חה"כ פלומין לוותר על ההצעה שלו, ואני ארחיב ואומר מדוע. בחקיקה פיסקליית בזמננו, אין כל אפשרות לכסות את כל השטח, ואף מדינה אינה משלה את עצמה שהיא מקיפה את כל השטח. האפשרויות במשק המודרני הן כה רב-גוניות, שאין כל אפשרות שהמחוקק יכסה את כל הדברים האפשריים והבלתי-אפשריים.

מכאן, שחוק פיסקלי טעון פירוש, והפירוש ניתן: ראשית כל, וזה העיקר - ע"י האדמיניסטרציה. היא צריכה להפעיל את זה. והפירוש בשלב השני ניתן ע"י בית-משפט.

אני מבין, שאם יש סעיף שהוא לגמרי לא ברור, יש צורך לתקן אותו. אבל, כאן, יש לנו מקרה של סעיף, שהוא קיים ופועל 15 שנה, ועד כה לא קרה כל תקר. אם אנחנו הולכים לפי השיטה של חה"כ פלומין בענין זה, אני אוכל להציע בכל סעיף תיקונים מן הסיבה שמא מישהו יבין משהו אחר.

כל עוד האדמיניסטרציה מפרשת את הדברים כפי שהכנסת התכוונה להם, ולא היו משפטים - אני חושב שנעשה שגיאה אם אנחנו נתקן כפי שמציע חה"כ פלומין.

י.ש. פלומין:

אם יש לפנינו הודעה של הנציבות שזו הפרקטיקה, ואין כוונה לשנותה, אני מוכן לוותר על ההצעה.

היו"ר י. קרגמן:

חלילה, אין כוונה לשנות את זה.

ג. פלוג:

בסעיף 4 יש ההסתייגויות של חה"כ לבנכראון. הוא רוצה שבמקום 25% יבוא 10%; במקום 45% יבוא 20%; במקום 10% יבוא 5%; במקום 30% יבוא 15%.

האם יש תומכים? היו"ר י. קרגמן:

אין תומכים.

י.ש. פלומין:

בסעיף 5(2)א' קיים ענין של יחסים בין חברה נותנת הלוואה לחברה מקבלת הלוואה, ונראה לי שכדאי למנוע אסימטריה. כי מה שקורה הוא, שגוף מסויים יקבל הפרשי הצמדה ויחוייב במס, ומצד שני לא יהיה זכאי לקבל את הניכוי לפי ההוראות של החוק הקיים.

ג. קטרון:

זה ברור.

י.ש. פלומין:

אומרים שקיום יחסי שליטה בין חברת בת ואם, מאפשרים כל מיני פיקציות. אם יש יחסים כאלה, אחד מקבל את זה כהוצאה והשני משלם מס מלא.

ד. הלפרין:

"מוסד כספי" עונה על הבעיה בעיקרה.

י.ש. פלומין:

אני חושב שצריך להרחיב את זה אם יש חברות פיננסיות שנחנו הלוואות.

מר מועלים:

זה לא בנקים.

י.ש. פלומין:

יש חברות מימון שהן מחזיקות מניות.

ד. הלפרין:

עיקרה של הבעיה כפי שאמרנו, שמדובר במוסד כספי. יש גם גופים קטנים, שלענין השומה רואים אותם כמוסדות כספיים. אם יהיו מקרים שוליים שזה לא "יתקום" והתיקון מחייב שבכל תיק נצטרך לבדוק - נסתבך מאד.

א. מלמד:

מבחינה אדמיניסטרטיבית זה קשה. השאלה היא עקרונית. יש היום חברות מימון מרכזיות, למשל, חברה למימון תעשיות. זה לא מוסד כספי. איך אתם מתייחסים לזה?

ד. הלפרין:

כרגע, אינני יודע. אם זו חברה בת, זה נכנס.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע, שעקב הבירור הזה, נטול על מינהל הכנסות המדינה לבדוק את הנושא על הפרטים שלו. זה דבר שולי בדרך כלל.

י.ש. פלומין:

זה יכול להיות 50 עד 100 תיק בכל הארץ. יש רק להזכיר בענין של חברות חקלאיות, כשרצו להטיל מקודם מס, הייתם מוכנים לבדוק את כל השומות. אם יש כאן קושי אדמיניסטרטיבי, שם הקושי הוא פי 100.

מר תמיר:

זה יהיה תקדים בענייני המסים בארץ. אמנם קיימת בחקיקה האמריקנית, וזה לא לשבתה, התייחסות, איך משתקפת עיסקה מסויימת לצרכי מיסוי בחברה אחרת לא הנישומה. אצלנו, עוד לא נדרדרנו לזה. יהיה בזה קושי אדמיניסטרטיבי. זה אחד מהדברים שגרמו לסיבון כשרצינו לתקן ומשאיפתנו לפשט, היינו צריכים לעשות נסיגה קלה. אני חושב שהיה כדאי להשאיר את זה. אם יוחלט שזה הכרחי וחיוני, הייתי מטיל את הנטל, להביא את כל הראיות בענין זה, על מי שתובע את הניכוי.

היו"ר י. קרגמן:

אנחנו יכולים לקבל את החוק, ולהטיל על נציב מס הכנסה שיברר מהי ההצעה הטובה ביותר. אלה חכוכים בלתי-פוסקים בדבר שהוא שולי.

י.ש. פלומין:

אנחנו צריכים להחליט. גם במסים יש אסימטריה. אנחנו לא אומרים שזה חד וחלק.

מר תמיר:

יש פה חוסר סימטריה לגבי כל המשק.

י.ש. פלומין:

אז צריך לתקן איפה שאפשר לתקן.

ג. קטרון:

אתה יודע כמוני, שיש אלפי מקרים, שאני מוציא כסף ואצלי זה הוצאה עסקית ואצל

המקבל זה הכנסה.

י.ש. פלומין:

זה רע מאד.

ד. הלפרין:

כל הבעיה היא כשקיימים יחסי שליטה והוא לא מוסד כספי. השאלה היא הרבה

יותר מצומצמת.

היו"ר י. קרגמן:

נעבור לסעיף הבא, זה יותר חשוב.

י.ש. פלומין:

בסעיף 1 ו-2 היתה התייחסות ליחסי שליטה. בסעיף 3 אני מציע להוסיף פיסקה: "סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה למדד יוקר המחיה עקב עליית אותו מדד החל ביום הפיחות הראשון."

בסעיף 3ב' יש הגדרה כזו: "במקום הסיפה המתחילה במלים שביין היום הקובע" יבוא "שביין יום הפיחות השני לביין יום ח' בניסן תשל"ד (31 במרס 1974) ולגבי הלוואה שנחקלה ביום הפיחות הראשון או לפניו - גם סכום שנוסף בתקופה שביין יום הפיחות הראשון לביין יום כ"ג באדר ב' תשל"ל (31 במרס 1970)". נראה לי, שכחוצאה מכך לא יותרו הפרשי מדד אלא עד 31.3.74. החוק תחילתו ביולי 1973, והיה מקום לצפות שבאפריל 1974 יביאו חוק. היות שעומדים באפריל 1974, אני לא רוצה להגביל את עליית המדד עד אפריל 1974.

מר תמיר:

גם בחוקים הקודמים, יש אספקט, שהחוק בא בעצם לפצות את אלה שסבלו מפיחות המטבע לעומת הדולר. השוויונו מטבעות זרים אחרים שיהיה כמו דולר. עליית המדד הינה לעתים מוצר לוואי של הפיחות. קבענו שעד התאריך הזה, אלה הן השלכות של הפיחות.

י.ש. פלומין:

החוק לעידוד התעשייה הוא פונקציה של פיחותים.

מר תמיר:

כל התיקונים הלכו לפי שיטה כזאת.

היו"ר י. קרגמן:

כל ההתייקוריות שהיו עקב הפיחות נלקחו בחשבון.

מר תמיר:

זה נושא מצומצם וכוחו בהיותו מוגבל לבעיה מסויימת.

היו"ר י. קרגמן:

אתה עומד על ההצעה שלך?

י.ש. פלומין:

אתה מוכן לתקן את זה ל-31.3.1975?
לא.

מר תמיר:

ד. הלפרין:
איך ספק שעליית המדד של 1973 הייתה מושפעת מהפיחות. החוק הוצא ב-1973, ובדיעבד יינתן הרבה יותר מכפי שהיתה כוונה כשהחוק הוצא.

השאלה של הצמדה בכלל, זה עניין נכבד, והיא נדונה דרך אגב בדיון כללי.

י.ש. פלומין:

לכן, מה שדובר כאן על הדולר, דובר מה שהיה ב-1972. הבה נבחן מה קרה

ביחס הלירה למרק או לפרנק.

מר תמיר:

ביחס לפרנק יש ירידות.

י.ש. פלומין:

בואו נשווה את השערים לעומת 1971, כמה עלה יחס הלירה לעומת המרק. אפילו אם האוצר אומר שיוצאים מתוך הנחה שהאספקט של פיחות ב-1971 משתקף במדד עד 1974, יש גם פיחותים של מטבעות אחרות שהם משתקפים בו.

היו"ר י. קרגמן:

עובדה שבגלל הדולר היה ייסוף הלירה. עכשו אתה תעשה חשבונות עם המרקים?

אנחנו צמודים לדולר.

מר תמיר:

נוצר חוסר סימטריות.

י.ש. פלומין:

חקח מה שער הפרנק, ותראה לעומת תאריך הפיחות, יש פיחות של 40% בכל המטבעות

האירופאיים.

מי להצעתו של חה"כ פלומין,
ומי נגדו?

היו"ר י. קרגמן:

ה צ ב ע ה

ההצעה של חה"כ פלומין בענין פסקה (3) (ב) - לא נתקבלה.

אני אגיש הצעת חוק פרטית לחיקון
אשר תיגע בענין הפרשי הצמדה.

י. גולן:

מה יהיה היחס שלכם?

אפשר היה לומר, שכל המשק כולו ילך
על הצמדות ושערוכים לכל העומק.

מר תמיר:

זה חוק שבא בצורה מוגבלת להפלות את התעשייה לטובה. כל מה שאתה מרחיב
בו, אתה יוצר בו עוות יותר גדול. כל כוחו של החוק, שמירתו במסגרתו
הקטנה.

עובדה, שההצמדה לדולר אינה ממצה
את הבעיה של היום.

י. גולן:

צריך חוקים נוספים בקשר להתייקרויות.

היו"ר י. קרגמן:

באף מדינה אין חקיקה על הפרשי
הצמדה ותוספת פחת.

מר תמיר:

אני מציע בסעיף 8 למחוק סעיף קטן (ב).

י.ש. פלומין:

כל השומות נקבעו כבר ואלה דברים
שעבר זמנם.

ש. שווייד:

למה בסעיף 9 אתם לא נבהלים מזה!?

י.ש. פלומין:

את זה נתנו כל הזמן.

מר מועלם:

ועדת הכספים דרשה להכניס יותר ויותר
מאותן פרשנויות המקלות, ולא להשאיר
זאת בהוראות מקצועיות, אלא להכניס לחוק.

מר תמיר:

הצעתך, מר פלומין, ברורה והיא
אינה מתקבלת.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע שבסעיף 16 לחוק העיקרי
במקום המלים: "כתוספת לחוב שחבו

י.ש. פלומין:

לה" יבוא: "כהפרשי הצמדה".

זה נוסח שהועתק מהחוק שהיה בעבר,
ומטרתו היא, היות וכל נושא של

מר תמיר:

תוספת פחת, הפרשי הצמדה זה יוצא מן הכלל - לא ניתן כך, אשר מצד אחד
ידרוש הפרשי הצמדה ומצד שני מגיעים לו כל מיני הפרשי הצמדה שלא היו
חייבים במס. אני רוצה להוריד את כל ההנאות שקיבל בעבר.

על הפיחות בצרפת אתה לא נותן לי
הוצאה. זה אתה מחייב להוריד.

י.ש. פלומין:

כי אני נותן את היוצא מן הכלל הזה.
אם אני יודע שהיה לך 8.000 לירות,

מר תמיר:

ולא התחייבת במס לפי אותו פרינציפ - לפני שאתה תובע ממני את היוצא
מן הכלל, תקזז את כל ההנאות שהיו לך.

השיטה בחוק היא כזו, לשמור אותו

בתחומיו המצומצמים.

י.ש. פלומין:

בסעיף 20 - אם חברה נתנה כספים לבעלי שליטה, אותם סכומים שהיא נתנה יורדו מההכנסות שלה, ובגינם היא מקבלת שיעור מס מוקטן. מה שקורה, ידוע בארץ מושג הלוואות בעלים. לפי זה, אם אני מחזיר הלוואות בעלים על אותו סכום, אני לא מקבל את המס המוקטן. אני מבין שאומרים, אם חברה הרוויחה 100 אלף לירות ומשלמת רווחים לסכום שהיא החזירה כרווח על זה, היא לא תקבל שום מס מוקטן.

מר תמיר:

זה הולך בכוון חכנון המס. נותנים שיעור מס מוקטן למפעל תעשייתי כדי שהוא ישקיע בתוך עצמו. כמובן, אם הוא מחלק דינודנדות, הוא חדל להיות מועדף.

י.ש. פלומין:

איך הלוואות בונפידה?

מר תמיר:

גם אנשים שמקימים חברה עצמאית זה בגין מוניטין, יוצרים בתור אתחלתה חברה שהיא חייבת סכום כסף גדול, ויש להם קושי, ואם פעם ירצו להגדיל כספים, והיא רוצה למשוך את זה - יוצרים התחייבות. לגבי חברה תעשייתית, אם אתה רוצה להחזיר חובות - תחזיר בתנאים כמו חברה רגילה. גם לצבור את ההכנסה בפנים ולשמור את שיעור המס המיוחד, ולשלם למי שהשקיע - תסתכן.

היו"ר י. קרגמן:

זה מקור ליצירת פיקציות.

י.ש. פלומין:

מר שמר תמיר אומר, הוא לא ימצא באף חברה תעשייתית כזאת של יצירת מוניטין. היום אתה משלם 57% על יצירת מוניטין.

מר תמיר:

בארצות "לא כל כך מתקדמות" כמו בריטניה, כל חשלוש שחברה משלמה, כולל גם משכורת שהיא משלמת לבעל מניות, אם זה חלוקת דינודנד, והם הגבילו בחוק, שמנהל עד סכום כזה זו משכורת, חורג מסכום מסויים, זה דינודנד. כלומר, זה נגד העובדות נגד המציאות.

ד. הלפרין:

עצם כוונתו של הסעיף היא להמריץ פירמות להגדיל את הבסיס הכספי שלהם, שיזדקקו פחות למימון. לבן, אומרים, שאם משקיע משקיע כספים, יוכל להוציא אותם חזרה, אך הוא מדלדל את תהון העצמי. אם כך הכוונה של הפטור ממס לעודד אותו להשאיר את ההשקעות בחברה. גם בחוק עידוד השקעות הון, כשמדובר על מענק הצמידו זאת לכך שהיה צריך להשאיר את הכסף זמן רב יותר. נותנים הקלות במסים, כדי לחזק את הבסיס הפיננסי ולא כדי לאפשר למשקיעים למשוך את כספיהם בחזרה.

י.ש. פלומין:

במקום לעשות פיקציות, שאני אחך את הפקדון לפקיד - בואו נשים את הדברים על השולחן.

היו"ר י. קרגמן:

אני לא חושב שצריך להרחיב את הפירצה הזאת. הוא צבר מאה אלף לירות. הוא רוצה להחזיר למישהו, הוא צריך לשלם מס.

מר תמיר:

אוחנו הוא מסדר. רק במקום לסדר אותנו עם פריבלגיות כמו חברה תעשייתית, הוא מסדר אותנו עם פריבלגיות כמו חברה רגילה.

י.ש. פלומין:

הפקודה לבניינים עסקיים - היות וזה לא מושפע מפיחות ולא ממדד, אלא מושפע ממדד יוקר הבניה - צריך לתת עידוד נוסף.

ע. אמוראי:

אני לא מקבל את זה. רוב הבניינים
העסקיים מוקמים באזורים עירוניים.

באזורים עירוניים יש רווח הון עצום, כשהמדינה דואגת לפיתוח האזור.
כאשר אדם מקים מפעל במדינה שהיא מתפתחת, כעבור זמן מה המפעל נמצא
בקרקע שלא יסולא בפז. אני העתקתי מפעל שלוש פעמים, רק מהטעם שדמי
המפתח שקבלתי בעד אותו מקום, שרצו להפוך למחסן ערובה, מימנו יותר
מהקמת מפעל חדש ומודרני.

י.ש. פלומין:

אני מדבר על האלמנט של הבניה.

מר תמיר:

יש ניכוי התחלתי בתקנון לארבע שנים,
ויכול להיות שיהיה צורך להתייחס מחדש
לנושא במסגרת אותן התקנות כאשר נעסוק בטיפול העונתי בנושאים האלה.

י.ש. פלומין:

מה שקורה היום, אין ניכוי נוסף
על בניינים תעשייתיים.

מר תמיר:

כל החוק הזה ניסה להגיד שבנושא בניינים,
הוא שם הצידה. יכול להיות שהנושא הזה

מחייב דיון, אבל זה צריך להיות בהקשר אחר. החוק כשהוא עוסק בנכס עסקי,
מתייחס למכונות וציוד.

היו"ר י. קרגמן:

אנחנו נחזור לנושא הזה באופן כללי.
אז הצעתו של חה"כ פלומין תהיה הצעה,
ונחזור לדיון באופן יסודי. אנחנו לא מוחקים את ההצעה שלך, ולא מקבלים
אותה. אבל, היא תעורר.

אני חושב שאלה כל ההצעות, ואני מציע
לאשר את החוק באותם התיקונים שקבלנו בעקבות התזכיר.

י.ש. פלומין:

לגבי סעיף 1 אני לא מגיש הסתייגות.
לגבי כל היתר, אני מגיש הסתייגות.

מר תמיר:

ע"פ הדברים שאמרנו, יש גם בסעיף 8
הצעת נוסף שנועדה למנוע קפוחם של
אנשים שבחרו בדרך אחת ולא בדרך השנייה, ויש נוסח שיתואם עם היועץ
המשפטי.

היו"ר י. קרגמן:

ומה קבלנו מהצעת התזכיר של רואי
החשבון?

מר תמיר:

סעיף 8א.

ש. שווייד:

וסעיף מיוחד בסעיף 15א, כדי למנוע
מתן ניכויים כפולים.

היו"ר י. קרגמן:

בסדר.

אם כן, סיימנו לדון בחוק הזה. אנחנו

נקבל את הנסוחים, ונצביע בקריאה שלישית ומה שיסתיים ילך למליאת הכנסת.

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21), תשל"ד-1974

אנחנו עוברים לחוק לתיקון פקודת מס-הכנסה (מס' 21), תשל"ד-1974: "1. בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה¹

היו"ר י. קרגמן:

(להלן - הפקודה) -

(1) בפסקה (2), אחרי "כל קצובה אחרת" יבוא "לרבות תשלומים להחזקת רכב שניכויים אינו מותר על פי תקנות לפי סעיף 31 ובכלל זה תשלומים כאמור לעובדי המדינה שלא היו מותרים בניכוי אילו היה חל לגביהם סעיף 31"; "

מר תמיר:

זה סעיף שהוא ישתלב בקשר למה שנאמר בסעיפים אחרים. התכנית, שתתבהר בעת הדיון היא להתייחס אל הנושא של הרכב כדלקמן: א. יש הוצאות רכב שבכלל לא הכרנו בהם בעבר והם לא יזכו ליחס יוחר מקל מצידנו בעחיד. ב. יש הוצאות רכב שבהם הכרנו בעבר בתור הוצאות הכרוכות בהשגח הכנסה. זאת אומרת, שההוצאה לענייני רכב היא הוצאה נחוצה. התרחבות הנוהג הזה יצרה מצב שבו יש לרוב הנישומים רכב ואתה לא יכול, כמעט, להגיד לאף אחד, שהרכב אינו מועיל, ואין הוא משתמש בו לעבודה.

יש צורך להבחין במה שצריך להיות רכב חיוני, כמו ששימש פעם. הכוונה להגיד שיש קטגוריה של רכב שהוא הכרחי ואי-אפשר בלעדיו.

נניח שתקום ועדה והיא תצטרך להגדיר את הקטגוריות, היא תגיד רכב של מהנדס בניין זה רכב הכרחי, ולגבי זה תוכר הוצאה לפי מתכונת שהיחה מותרת בעבר - 2/3 מכירים, 1/3 לא מכירים. אם יהיה זה מדריך חקלאי - יגידו, שההוצאה שלו היא הכרחית.

לגבי כל אלה שבעבר הכרנו להם, כיוון שלא יוכלו מבחינה מעשית לחלוק על העובדה שהוצאות הרכב הוא דבר אינדיסנטלי, ולמען האמת, הוא יוכל להחזיק מעמד בלעדיו - לגבי אלה ינגסו. תוך ארבע שנים התופעה הזאת לא תוכר. היום לא מכירים שלישי, כן מכירים שני שלישי.

י.ש. פלומין:

יש פה עוול כפול. מפעל שמשלם 3 אלפים לירות הוצאות רכב לעובד שלו - על אלף לירות חייב להעביר מקדמות על הוצאות עודפות. אותן אלף לירות ייחשבו לעובד כהכנסה.

למעשה, לדעתי, כל העניין אקטואלי רק לעובדי מדינה.

ד. הלפריין:

התקנות קובעות מה לא יוכר כהוצאה. מה שייקבע בתקנות כסכום שלא מותר להוצאה, נהפך להכנסה.

מר תמיר:

היות וחישבתי למעביד כמשכורת, זה שכר ואני נוהג בזה כבשכר. החוק כבר יגדיר זאת, כי זה לא הוצאת רכב חורגת, זו תוספת שכר.

אנחנו רוצים לחייב את העובד ולא את המעביד.

ש. שווייד:

הקטגוריה היחידה זו עובדי המדינה.

י.ש. פלומין:

מר תמיר: במידה שיש ספק שבא בגין אותה הוצאה עודפת, המנהל עלול להתחייב בתשלום גם 50% על הוצאות עודפות וגם להיות חייב בניכוי במקור על תוספת משכורת. יהיה ברור שתוספת משכורת מבטלת כל צורך בהוצאות עודפות.

היו"ר י. קרגמן:

הכוונה ברורה.

י. גולן:

זה סוג עוות שאני צופה שהפחרון יהיה קשה ביותר. מפני, שעובדה היא שלא יכולים לנהל את המשק בלי רכב. אני מביין לגבי אלה שקבלו הוצאות רכב פיקטיביות, למשל עובד שישב במשרד כל 8 שעות עבודתו, ובכלל לא נוסע לשום מקום - אז מובן שזו פיקציה. אבל, בעניינים אחרים שזה הכרחי - על המושג הזה להיות מאד גמיש.

הואיל וזה הפך להיות חלק של השכר במידה מסויימת, איני יודע כיצד תתגברו על זה עם האיגוד המקצועי.

היו"ר י. קרגמן:

כאשר דנו במשכורות השופטים וקבענו רכב ביודעין, השופטים בעצמם בקשו, שחררו אותנו מזה, כי איננו יכולים לשבת על כס המשפט. יתכן, שזה יביא לידי כך שתעלה המשכורת, אבל בלי ספק אלה דברים חמורים. זה נסיון, אני לא יודע אם הנסיון כל כך מוצלח. מאחר שמישהו יקבע אם זה רכב שהוא הכרחי, אתה יכול לומר, שופט, זה לא הכרחי. ירד לו מהמשכורת סכום מסוים, אז ידאגו איך לתקן את זה. מוטב לעשות כך, מאשר זה ישאר כפי שזה קיים.

ע. אמוראי:

אני מצטרף לכל מה שאומר היו"ר. אני בעד זה שישלמו יותר, כמו, נניח, חברי פרלמנט, משלמים להם שכר גבוה ואומרים להם, שזה מיועד לכסוח את כל ההוצאות. אך לא זו השאלה שלי. אני לא רוצה שבהזדמנות זו יוצרו עוותים יותר קשים.

יש שתי קבוצות ראשיות במשק, שכל אחת מהן בעצם מחזיקות רכב. זה מתחלק לשתי תת-קבוצות. אלה שמקבלים תשלומים לאחזקת רכב "פקידים נדרשים. יש כאלה שכל עבודתם הרכב, למשל, מדריך-חקלאי. ויש מי שמנהל במשרד. וזה קודם אמרנו שלישי ואח"כ אמרנו שני שלישי לצורך עבודה. היחה פה כבר אפליה.

האפליה יותר גרועה לגבי קבוצה אחרת, לרבות פירמות מסויימות. מרבים להשתמש בזה, אומרים, קח מכונה של החברה. גם כאן זה מתחלק ל-2 קבוצות. אחת - למשל, ב"אוסט" ה"מחלקים", יש כאלה שלא מחלקים - "הסוכנים" ומקבלים את ההזמנות, נוסעים במכוניות קטנות, וזה רכב של החברה.

עכשו יש סוג שני, למשל, חברה שיש לה אגרונומים, שנוסעים להדריך בשדה, וגם המנהלים, שנעצם כמו אותו שופט שמקבלים רכב של החברה. אז הריפורמה מתייחסת רק לקבוצה שמקבלת תשלום עבור זה. מה עם אלה שיש להם רכב של הפירמה?

אני רוצה לשאול, האם הריפורמה הזאת תחול על כל רכב, בין מי שמשלם ומקבל את התשלום, ובין שהפירמה נותנת את הרכב? איך יבואו לקבוע זאת, או האם אחס מתכוונים שהאבחנה תהיה שכל מקרה יבוא לוועדה?

מר תמיר:

השאלות הן קשות. אנחנו ערים לזה. לגבי חלק, יכול להיות, שאנחנו מחפשים עצה. אנחנו לא מסוגלים לקחת כל רכב ולהתחיל לעשות אנליזה, מה מידת היווניות. אמרנו שתקום ועדה, לא ועדה אדמיניסטרטיבית, והוועדה תהיה ועדה ציבורית, והיא תקבע אותן הקטגוריות. אנחנו מצפים שהכוונות תהיינה מחמירות ביותר, כדי שזה יהיה מצומצם, וקתופעות של שימוש ברכב פרטי, יהיה חלק שהולך על משכורת.

ח. קורפו: יוצר מצב שמפקחי בניין יהיו 15 במקום 5.

מר תמיר:

בכוונתנו לכלול גם רכב של המפעל.

ע. אמוראי:

באיזה סעיף זה מוזכר כאן?

נ. פלוג:

סעיף 9 בתיקון.

מר בן-חלפון:

אחוז גבוה מהרכב הוא רכב ציבורי. כשאנחנו נוקטים בשיטות מסובכות, בסופו של דבר, העובד הוא כל יכול, והוא לא נושא בזה, משלם המוסד. מצד שני, העבודה הכרוכה בזה, כדי לקבל פטור, וימצאו אלף ואחד שמות, נתפלא שלא ישארו הרבה לתפוס אותם בחוק הזה. מי שמחזיק רכב, אז הוא נוסע בשבת לצרכיו הפרטיים, אבל שבוע ימים הוא עובד בזה. אולי ניתן למצוא דרך של ניכוי מראש או בצורה כללית.

מר תמיר:

הכוונה לצמצם אותם, ליצור אצל המעביד את הדילמה לתת תוספת משכורת, או לקרוא לזה הוצאות רכב. הוא יפסיק להתור לעוותים.

מר בן-חלפון:

אני שומע שיש מקרים שלא מחזיקים רכב, ומקבלים נסיעות.

היו"ר י. קרגמן:

זה נושא יותר קל לפתרון.

ע. פיינרמן:

אני שואל אתכם - "האם התרנגול שווה את דמי השחיטה", בצורה שהוא מוצע, וזה משלוש סיבות: 1. אפשרות הביצוע הענייני והמעשי של הסיווג. 2. אפשרות למנוע כחוצאה מהסווג את הדרך לעקוף אותו. 3. לפי ההערכה שלכם, כמה כסף תצברו בענין התיקון הזה? לפי הערכתי, כמעט לא כלום. הבעיות יותר קשות, ואיני רואה אפשרות לבצע אותו.

שאלה שניה - העסק הזה של רכב, זה רק אחד ההטבות. יש בעיה של טלפונים ועוד. האם ענין רלב זה בן יחיד או שיש הצעות נוספות?

מר תמיר:

יש הצעות נוספות.

נ. פלוג:

אני רוצה לספר על מחקר בענין רכב, שנעשה במשרד החקשורת. יש הבחנה גדולה בין רכב עם נהג, רכב שהם נוחנים לעובדים, למתקני טלפונים ושליחים בלי נהג, ורכב פרטי שנקרא "פקידות נדרשת".

יחס ההוצאות של רכב עם נהג הוא פי שלש מאשר עם רכב בלי נהג, ופי חשע מאשר פקידות נדרשת, והמחקר שנעשה אומר, שעדיף מבחינת המדינה, איפה שזה רק ניתן, לעבור מרכב עם נהג, לרכב בלי נהג, והכי טוב לתת פקידות נדרשת. כי אותו מתקן טלפונים, כדי שהוא לא יסע עם הכלים מבית לבית באוטובוס, האלטרנטיבה שיש לך, או לתת לו כמו שהיה פעם, רכב עם נהג, או רכב ושהוא ינהג בעצמו, או לתת לו "פקידות נדרשת". במשך שנים ניסו לצמצם את מספר הנהגים ע"י מעבר לנהיגה עצמית ולפקידות נדרשת. אם אנחנו נקבל את זה ונבצע בצורה לא יעילה, יהיה לך דווקא מעבר בכוון הפוך. לעומת זאת, יש בעיה שניה, שהיא חמורה. מתרעמים שיש קבוצות שלמות שמקבלות הוצאות רכב בלי רכב.

י. גולן:

זה מצב ברור.

ג. קטרון:

בשביל זה אני לא צריך לתקן את החוק.

א. מלמד:

הנושא הזה קשור בכל הענין, רק חבל שלא רואים את התמונה כולה. צריך

לראות את המגמה הכללית. ללא כל ספק, שהכי פשוט הוא שישלמו בשביל הכל מס, ויצטרכו להגדיל את המשכורות.

זה הנושא הכבד. כל הדברים האחרים הם קטנים. זה הנושא העיקרי.

מר תמיר:

צריך להתחיל פעם עם כל המערכת המעוותת הזאת והענין המוסרי חשוב עכשו. לכן, אני אומר, שאנחנו צריכים לראות שמבחינה אדמיניסטרטיבית, יהיה יותר נוח. צריך לראות, שזה יהיה תואם את האפשרויות האדמיניסטרטיביות. אבל, מבחינה עקרונית, אין היום כל מקום להתווכח על הדברים. אני חושב שהביאו פה פחות דברים.

א. מלמד:

יש דברים שנפתרים בתקנות, כמו ספרות מקצועית.

ש. שווייד:

אני רואה בזה דבר חשוב וגדול. כמובן, שיש לתמוך בכל האפשרויות, רק שמבחינה טכנית יהיה דבר כזה, שתוכלו לעמוד בזה.

א. מלמד:

הולכים פה בדרך הפוכה. אני מסכים לתיקון בסעיף 31 לתקנות.

י.ש. פלומין:

גישתי לענין הזה אינה גישה של הכנסה לאוצר. אם אנחנו מדברים ברצינות על שחיתות אז נאחזים בשטח אחד או שניים. מה שקורה בארץ הוא שיש דמורליזציה עצומה. זה לא רק ענין הרכב, זה גם ספרות מקצועית. מכיוון שזה לא כפי שהיה פעם שקבלו את זה מעט אנשים ועכשו זה התפשט. זה דבר שמשחית את החברה הישראלית. כל זה כדאי, אם אפשר באמת "לנקות את העשבים", אם לא - אל נתחיל. זה נסיון, וכך צריך לגשת לענין. יכול להיות שמבחינה כספית נשמע הערות, כפי שהעלה חה"כ פלומין.

היו"ר י. קרגמן:

נדמה לי שאנו מלקים יותר מדי חזק על עצמנו. אני זוכר לפני כמה חדשים שהביאו את השינויים בדירוג השכר של השופטים. שם היה מקרה של רכב צמוד לבעל תפקיד מסויים, ויש לו הוצאות נסיעות, ואני קבלתי את נמוקו של חה"כ ברעם, כי אחרת נמצא בפני מפולת.

ח. קורפו:

שנים על גבי שנים נהגנו באורך רוח, ופתאם אנחנו צריכים להלקות על עצמנו. נתחיל בצורה נכונה, ונוכיח כי מה שהם אומרים, שזה ייכנס לתקנות של סעיף 31, זה לא יחייב את האיש במס, זה יחייב את המשלם. פירוש הדבר, אנחנו מוסיפים בעוותים, וזה אולי יגדיל אותם. אני לא יודע מה הוועדה הציבורית תקבע. אני חושש מאד שבענין זה, אנחנו נכנסים לסיבוב חדש.

היו"ר י. קרגמן:

אני רוצה להודיע לחברי הוועדה, כי יש ועדת משנה למשכורות של שרים, שופטים ודיינים. הרכבנו אותה לפי מפתח מסויים. ביחס ליו"ר ועדת המשנה, שבזמנו חשבנו שיהיה ד"ר בדר, הוא ביקש לשחררו, מכיוון שהוא יו"ר הוועדה לענייני בקורת המדינה. סכמתי ביחד עם ד"ר בדר, ולכן אני מציע זאת גם בפניכם, שחה"כ ברעם יהיה יו"ר הוועדה.

ח. קורפו:

אפשר לקבל את רשימת ועדות המשנה ויו"ר שלהם?

היו"ר י. קרגמן:

אני לא מיניתי, פרט ליו"ר שאני מציע לוועדה. כל היתר, זה לפי הערות

והוראות שאני מקבל.

נ. פלוג:

באותה ועדה שהזכיר היו"ר חברים: חה"כ ברעם, קרגמן, גרשוני, ארליך,

בדר ומלמד.

ח. קורפו:

אם כך, יורד הנימוק של בדר שהוא עסוק.

היו"ר י. קרגמן:

חסתדר עם חה"כ בדר.

נ. קצב:

אני מציעה את חה"כ אפרת לוועדה זו.

היו"ר י. קרגמן:

את זה צריך להחליט יו"ר הוועדה.

ח. קורפו:

אני מציע, שקודם נקבל את רשימות חברי ועדות המשנה והיו"ר שלהן, ואח"כ נצביע מי יהיה היו"ר של ועדת משנה זו.

מ. בועם:

אני מצטרף להצעתו של חה"כ קורפו.

היו"ר י. קרגמן:

אל תשכחו שכל דבר עובר לוועדת המליאה. זה לא דבר שהולך כהחלטה ישירה.

מר חמיר:

נשאלה כאן שאלה, אם רכב זה דבר יחיד. יש עוד דברים, כמו ספרות מקצועית. האמת היא, שזה הנושא, מבחינת משקל, הגדול ביותר. מעריכים את זה ב-150 מליון לירות. כלומר מדובר לא על הקטנים ושכירים.

י.ש. פלומין:

תוספת על הקיים?

מר חמיר:

אני מוכן להוריד מאה מליון בלי ביסוס. יש מאות אלפי מכוניות שנכנסות לקטגוריה

הזאת ומוחזקות לכל מיני צרכים.

דבר נוסף להערתו של חה"כ פיינרמן בענין הסוג. אני מוכן ליישם את הצעתך. ישאפטנאי, בתקן של השנה הבאה הוא יהיה אפטנאי ומפקח חקלאי, ואנחנו יודעים מראש מה אפשר ואיך אפשר לעקוף. אין מנוס מזה. אין דרך אחרת. בעית הסיווג תהיה בעיה, יהיה צורך לפקח עליה. לגבי כל מקצוע אתה יכול למצוא הצדקה, אלא אם חגיד, זה גחוף, אבל לא הכרחי. הוא לא מדריך חקלאי, לא מפקח בניה שנוסע ממקום למקום.

אני אזכיר עוול אחר שהחלטתם עליו, כאשר דנו על ארוחות עסקיות. האם מישהו אומר שאין ארוחות עסקיות מוצדקות? באתם ואמרתם, אין ארוחות עסקיות. ארוחות זה פריט קטן, רכב הוא פריט גדול.

נשאלה השאלה של חה"כ פלומין - גם בדיונים, ואצלנו היו דיונים סוערים, שאמרו איך לנהוג, האם להוסיף את זה כהכנסה לשכר או לומר למעביד, הוצאתך לא תוכר. נניח, שזה ייקבע, לגבי עובדי מדינה ימצא מכניזם. מבחינה אדמיניסטרטיבית הדרך הזו עשויה להיות קלה לאדמיניסטרציה. אלא, באים ומעלים את השאלה, וכאן יש סכנה, שתשלום הוצאה על רכב שאיננו חיוני - על דעת הוועדה שתוקם - לא תוכר כהוצאה כלל, והעובד של בנק דיסקונט יגיד לרקנטי: עזוב אותי, אני קבלתי את זה נטו. אני את שלי מקבל. אני שם את "הילד הבלתי חוקי" בפתחו של מישהו אחר.

מבחינה אדמיניסטרטיבית, אני חייב לומר הערה אישית, אני ראיתי פתרון יחסי נוח והשאלה ע"י זה לא נפתרה. חשבנו שהדרך אשר תקדם לקראת פתרון מעשי, שזה יעבור לאט לאט לפתחו של הנהנה מן ההוצאה.

י.ש. פלומין:

אני הערתי לאנשי האוצר, בין 2,500 ל-3,000 לירות המס השולי הוא

35%, והחברה משלמת 59.4% בלי מלוות וזה עיקר של מקבלי הרכב.

מר תמיר:

שתי הדרכים יכולות להביא לחוצאה, אבל השיטה אשר שמה את זה לפתחו של הנהנה היא הטובה. אם נעשה אחרת, השכר ירד. אני אגיד למעביד שלי, הייתי פקיד נדרש, קבלתי 500 לירות דמי אחזקת רכב, אני רוצה 500 לירות. ע"י זה אתה, למעשה, מיחד את העומס כולו על המשלם והוא לא יוכל להביא את זה לפתחו של הנהנה.

י.ש. פלומיץ:

אני חושב, גם מבחינת הציבור וגם מבחינת האימפקט, תזקפו רק את ההוצאה.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע שבזה נסיים.

אני מודיע שתהיה ישיבה לענייני שכר של שרים, דיינים ושופטים ביום ראשון. חה"כ בדר יהיה היו"ר של ועדה זו. לא מחליפים אותו. עד לשובו של חה"כ בדר מחו"ל, אני אנהל את הישיבה הזאת.

תודה רבה. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.15